

SEIAK ASB dilancarkan, PNB tidak pernah gagal mengumumkan aghun pendapatan tahunan yang kompetitif untuk pelaburnya.

KEYAKINAN pelabur menjadi nadi yang menyokong PNB dalam usahanya meningkatkan pegangan ekonomi Bumiputera di negara ini.

Hukum melabur ASB, ASN adalah hamis

SEJAK akhir-akhir ini masyarakat awam amat keliru dengan kedudukan hukum pelaburan ASB dan ASN yang berbeza daripada pelaburan pihak-pihak tertentu mengembar gemburkan perbezaan pandangan antara Suruhanjaya Sekuriti dan Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan. Apakah perbezaan di antara dua badan autoriti syarak?

Perkara penting yang perlu difahami dalam isu ini ialah perbezaan peranan antara Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan dan Suruhanjaya Sekuriti Malaysia dan pihak manakah yang diberi autoriti dalam mengeluarkan hukum di Malaysia. Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan yang ditubuhkan oleh Majlis Raja-Raja merupakan badan pengeluar dan penerbit hukum hakam dalam apa-apa perkara berkenaan dengan agama Islam yang bersifat nasional yang melibatkan kepentingan syariat umat Islam.

Manakala Suruhanjaya Sekuriti pula adalah badan yang antara perannya ialah membuat keputusan sama ada sesuatu sekuriti diklasifikasikan sebagai patuh Syariah atau tidak berdasarkan garis panduan yang mereka tetapkan. Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan sejak tahun 2008 telah pun membincangkan isu pelaburan dalam ASN dan ASB dan telah memutuskan bahawa hukum melabur dalam Amanah Saham Nasional (ASN) dan Amanah Saham Bumiputera (ASB) serta dividen atau bonus yang diterima adalah hamis.

Perlu difahami bahawa keputusan yang dibuat oleh Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan adalah dengan melihat ruang lingkup yang luas bagi menjaga kepentingan dan masalah umat Islam serta memastikan kemudahan yang lebih besar terhadap sosio ekonomi umat Islam. Sebagai badan pengeluar hukum yang diberikan autoriti oleh UUI Amri, Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan menggunakan kaedah-kaedah serta dalil-dalil yang sahih.

Hukum atau fatwa yang dikeluarkan juga mengambil kira aspek-aspek lain yang maklumat seperti kepentingan umum, keperluan dan maqasid syariah dan sia-sai syarak.

Perbeza dengan metodologi Suruhanjaya Sekuriti dalam penapisan sekuriti patuh syariah yang antara lain mengadaptasi pendekatan kuantitatif yang mengguna pakai tanda aras aktiviti perniagaan dan tanda aras nisbah kewangan.

Terdapat dakwaan bahawa Suruhanjaya Sekuriti menerusi surat bertarikh 12 Februari 2009 kepada sebuah bank tempatan, memaklumkan bahawa Majlis Penasihat Syariah Suruhanjaya Sekuriti memutuskan bahawa ASB dan ASN tidak mematuhi Garis Panduan Suruhanjaya Sekuriti Berkaitan Pelaburan Unit Amanah Islam?

Pemerdaman Nasional Berhad (PNB) tidak pernah membuat sebarang permohonan kepada Suruhanjaya Sekuriti untuk mendapat pengesahan patuh Syariah. Hal ini kerana penubuhan PNB dan dana unit amanah ASB telah ditubuhkan lebih awal daripada Suruhanjaya Sekuriti (ditubuhkan pada bulan Mac 1993) dengan mandat dan objektif yang diberikan oleh Kerajaan untuk mengembar dan meningkatkan ekonomi Bumiputera.

Kenyataan yang menyebutkan bahawa Majlis Penasihat Syariah Suruhanjaya Sekuriti sudah membuat keputusan bahawa ASB dan ASN tidak mematuhi Garis Panduan Suruhanjaya Sekuriti Berkaitan Pelaburan Unit Amanah Islam adalah tidak benar kerana PNB tidak pernah membuat permohonan untuk pengesahan oleh Suruhanjaya Sekuriti.

Oleh itu ASB dan ASN tidak kaitan dan tidak termasuk di dalam senarai tabung yang tidak mematuhi Garis Panduan Suruhanjaya Sekuriti.

Mengapa PNB tidak pernah menghantar permohonan untuk penilaian patuh Syariah kepada Suruhanjaya Sekuriti?

PNB sentiasa menguak dan mengikhtiraf peranan dan tanggungjawab Majlis Penasihat Syariah Suruhanjaya Sekuriti sebagai badan yang diberi mandat untuk memastikan Pasaran Modal Islam di negara ini mematuhi prinsip Syariah. Bagaimanapun, dengan mengambil peranan PNB sebagai sebuah instrumen kerajaan yang mempunyai peranan untuk membangunkan masyarakat Bumiputera majoriti beragama Islam di negara ini, pendekatan yang diambil daripada sudut

HUKUM pelaburan dalam Amanah Saham Bumiputera (ASB) dan Amanah Saham Nasional (ASN) di fatwakan sebagai Hamis oleh Majlis Fatwa Kebangsaan. Berikut ialah penjelasan lanjut mengenai sebab mengapa pelaburan dalam kedua-dua unit amanah berkenaan difatwakan sebagai 'Hamis'

hukum perlu lebih menyeluruh dengan mengambil kira kepentingan umum dan negara secara keseluruhannya.

Sehubungan itu, PNB telah mendapatkan pandangan dan nasihat Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan yang merupakan badan tertinggi di negara ini yang bertanggungjawab terhadap pengeluaran dan penerbitan hukum dalam isu-isu yang bersifat nasional yang melibatkan masalah umum seperti pelaburan ASN dan ASB ini.

PNB juga telah menubuhkan Majlis Penasihat Syariah bagi memberi nasihat dan pandangan kepada PNB mengenai urusan berkaitan pelaburan unit amanah suruhanjaya sekuriti yang ditubuhkan oleh Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan.

Mengapa syarikat pengurus unit amanah lain berusaha mendapatkan pengesahan patuh Syariah daripada Suruhanjaya Sekuriti?

Syarikat-syarikat berkenaan merupakan syarikat swasta yang perlu mendapatkan pengesahan patuh Syariah Suruhanjaya Sekuriti bagi memenuhi keperluan komersial mereka, iaitu untuk memasarkan tabung-tabung mereka kepada umat Islam.

Langkah ini dibuat semata-mata untuk mendapatkan keyakinan umat Islam untuk melabur bersama mereka, walaupun ada di antara tabung unit amanah berkenaan sebenarnya diturunkan hampir sepenuhnya oleh orang bukan Islam ataupun milik orang-bukan Islam.

Bagaimana pendekatan yang diambil oleh Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan dalam memutuskan hukum hamis dalam isu pelaburan ASB dan ASN ini?

Sebagai badan yang diberikan peranan menentukan hukum hakam dalam isu-isu bersifat nasional seperti isu pelaburan ASB dan ASN ini, Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan melihat kekeliruan ekonomi umat merupakan salah satu masalah daripada yang perlu diberi perhatian serius oleh pemerintah selaku UUI Amri, lebih-lebih lagi dalam situasi ekonomi masa kini, yang menampakkan umat Islam tertinggal jauh di belakang. Islam menegah umatnya menjerumuskan diri dalam kemudharatan dan kefakiran yang boleh mengugut kekuatan umum.

Setiap hukum yang diputuskan perlu memenuhi tuntutan keadilan, masalah, menghindari daripada kerosakan dan keruntuhan yang lebih besar. Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan tidak terikat dengan sebarang tanda aras berbentuk angka untuk memutuskan sebagai halal, harus atau haram.

Semua pihak perlu memahami bahawa prinsip pensyaritan Islam yang telah digariskan iaitu kewajiban manusia lima (5) perkara iaitu agama, nyawa, akal, zuriat dan keturunan, serta harta benda perlu dipertahankan kerana ia menjadi tunjangan kehidupan seluruh umat Islam. Sekiranya terjerah salah satu daripada perkara ini, maka umat Islam akan ditimpa kehinaan yang akan menjejaskan agama dan kehidupan.

Dalam hal ini, hukum ke atas pelaburan ASB dan ASN tidak boleh dilihat daripada aspek tertentu sahaja, tetapi perlu mengambil kira semua kesan yang akan berimplikasi oleh agama, umat Islam dan negara.

Dalam isu pelaburan yang bercampur antara halal dan haram, telah jelas bahawa PNB tidak melabur dalam sektor yang berkaitan secara langsung dengan perkara-perkara yang diharamkan secara qat'ie oleh syarak seperti arak, judi dan pelacuran. Percampuran hanya berlaku dalam sektor kewangan di mana pelaburan dalam sektor yang halal lebih banyak daripada yang haram. Oleh itu, berdasarkan besar fudhah iaitu Hanafi, Maliki, Shafii dan Hanbali, pendekatan untuk mengheruskan masyarakat Islam melabur dalam saham syarikat yang bercampur aktiviti halal dan haram adalah berasas. Ini kerana fudhah mukallaf secara langsung dengan perkara-perkara yang diharamkan secara qat'ie oleh syarak seperti arak, judi dan pelacuran.

Terdapat penceramah agama mendakwa bahawa hukum ASB dan ASN yang dipu-

Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan sejak dari tahun 2008 telah pun membincangkan isu pelaburan dalam ASN dan ASB dan telah memutuskan bahawa hukum melabur dalam Amanah Saham Nasional (ASN) dan Amanah Saham Bumiputera (ASB) serta dividen atau bonus yang diterima adalah hamis

tuskan oleh Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan untuk membuat syarak dan ia telah menyebabkan keresahan dan kekeliruan kepada masyarakat?

Sewajarnya mereka yang sengaja menimbulkan kontroversi dan kekeliruan ini, memahami latar belakang dan perbincangan sebelum terbitkan fatwa tersebut. Mereka juga perlu memahami dan menghormati hak-hak UUI Amri dan adab-adab dalam perbezaan pendapat, kerana akibat daripada sikap mereka yang gemar memperitikan hukum yang telah dibuat oleh pihak yang telah diberi amanah dan tanggungjawab ini, ia telah menimbulkan keresahan yang meruncing dalam kalangan umat Islam.

Situasi ini memperlihatkan bagaimana gusar dan resahnya umat Islam apabila sesuatu isu yang diperkatakan itu berkait dengan harta yang menjadi tonggak kelangsungan hidup setiap individu. Kegemaran yang ditimbulkan ini, hanya akan merugikan umat Islam sendiri. Adalah lebih bijak sesuatu perbezaan itu dibincang terlebih dahulu dengan pihak berkuasa daripada menimbulkan keresahan kepada masyarakat kerana pihak berautoriti seperti Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan sentiasa bersikap terbuka dengan garis panduan yang positif dan konstruktif.

Dalam menentukan hukum keharusan Islam dalam pelaburan ASB dan ASN ini, adalah tidak tepat dakwaan pihak-pihak berkaitan yang mengatakan bahawa hujah berdasarkan masalah umum difatirkan sebagai menegakkan prinsip-prinsip Islam, kerana masalah juga adalah prinsip Islam yang perlu dipiagam dalam penentuan sesuatu hukum.

Keputusan hukum yang dikeluarkan oleh Jawatankuasa Fatwa adalah berbanding kepada Ijtihad Jama'at dan konsensus semua ahli Jawatankuasa yang terdiri daripada para Mufti dan ahli-ahli pakar dalam bidang akidah, fiqh, hadith dan tafsir, berdasarkan kaidah dan prinsip-prinsip Islam dan penjelasan terperinci oleh pihak pengurusan tertinggi PNB dan juga Majlis Penasihat Syariah PNB sendiri yang terdapat daripada pakar-pakar dan ulama berbilang mazhab yang telah ditubuhkan berdasarkan metodologi badan lain yang jelas mempunyai fungsi yang berbeza.

Di peringkat agensi, semua pihak memahami dengan jelas peranan dan tanggungjawab masing-masing. Kedudukan hukum ASB dan ASN ini juga dilihat daripada perspektif yang berbeza, dan tidak timbul isu pihak mana yang salah atau betul dalam penentuan hukum ASB dan ASN ini. Hanya pihak-pihak tertentu yang sengaja memprovokasi isu ini.

Terdapat pihak-pihak yang mendakwa PNB sengaja melabur dalam sektor tidak patuh Syariah?

PNB memfokuskan pelaburannya terhadap sektor halal dan kebajikan yang telah dikenal pasti seperti perbankan dan perkhidmatan kewangan, automotif dan hartanah. Sektor-sektor strategik ini merupakan sektor yang berkepentingan kepada negara, terutamanya kepada masyarakat Bumiputera yang beragama Islam. Risiko

dan pulangan juga penting untuk dinilai sebelum pelaburan dibuat.

Namun demikian, sekiranya pulangan yang dijanjikan adalah tinggi, tetapi tidak mempunyai keperluan strategik khususnya kepada masyarakat Bumiputera juga bertentangan dengan aspek agama Islam. PNB tidak akan melabur dalam sektor-sektor tersebut. Contohnya adalah seperti industri perjudian dan arak.

Apakah etika dan falsafah PNB dalam aspek pelaburan yang dilaksanakan? Falsafah pelaburan PNB adalah tidak melabur dalam syarikat yang menjalankan aktiviti utama yang bertentangan dengan Syariah seperti syarikat-syarikat yang terlibat dalam kegiatan arak, judi, daging babi dan pelacuran.

Setakat bulan Mei 2014 daripada 107 buah syarikat tersenarai di Bursa yang dilaburkan oleh PNB dan dana-dana unit amanah di bawah pengurusanannya, 76.6 peratus adalah syarikat yang diluluskan oleh Majlis Penasihat Syariah Suruhanjaya Sekuriti. Manakala syarikat-syarikat yang tidak diluluskan oleh Majlis Penasihat Syariah Suruhanjaya Sekuriti pula terdiri daripada syarikat-syarikat perbankan dan syarikat yang terlibat dalam aktiviti yang tidak memenuhi syarat-syarat lain seperti:

- Syarikat yang mempunyai tahap percampuran sumbangan aktiviti yang melibatkan unsur 'umum bawla' iaitu perkara terlarang yang melibatkan sebarang orang dan sukar untuk dielakkan. Contohnya adalah seperti Malaysia Airports Holdings Berhad (MAHB), yang merupakan satu syarikat strategik yang menguruskan kesemua lapangan terbang negara Malaysia.
- Syarikat yang mempunyai tahap percampuran sumbangan terima sewaan daripada aktiviti tidak patuh Syariah, contohnya seperti terima sewaan daripada bangunan yang mempunyai percampuran-campuran bank dan sebagainya.
- Syarikat yang mempunyai tahap percampuran sumbangan aktiviti yang secara umumnya selaras dengan Syariah dan mempunyai masalah kepada masyarakat Islam, namun terdapat unsur lain yang boleh menjejaskan status Syariah aktiviti berkenaan seperti Maybank.

Mengapa perlu mengekalkan pegangan etikal dalam Maybank?

Hubungan antara PNB dan Maybank perlu dinilai daripada dua (2) aspek penting iaitu: a) Kepentingan pelaburan dalam sektor strategik untuk kepentingan Bumiputera. Bagi mengekalkan kepentingan strategik Bumiputera dalam ekonomi negara, PNB perlu mempunyai pegangan dalam sektor perbankan negara. Pegangan PNB dalam Maybank, yang merupakan bank terbesar di negara ini, akan dapat memastikan kepentingan dan keperluan masyarakat Bumiputera terhadap perbankan perbankan di negara ini dijaga dan dilindungi.

Selain daripada itu, pada masa ini, tiada bank berasaskan Islam yang mempunyai saiz sebesar Maybank yang boleh menggantikan Maybank dalam portfolio pelaburan PNB/ASNB.

b) Saiz Transaksi Perbankan Harian

Transaksi harian unit amanah ASNB adalah sangat besar dan hanya bank yang kapasiti tinggi mampu mengendalikannya. Ketika ini, Maybank dan dua buah bank lain menjadi ejen transaksi bagi mengendalikan urusan jual beli harian operasi unit amanah ASNB. Untuk menggantikan ketiga-tiga bank berkenaan dengan dua buah bank Islam tempatan yang ada di negara ini ketika ini adalah sukar kerana kedua-duanya tidak mempunyai pengendalian urusan yang diperlukan untuk mengendalikan urusan transaksi harian ASB/ASNB yang bersaiz besar.

Sehingga kini, terapa banyak dana unit amanah yang diturunkan oleh ASNB dan secara majoritinya di mana ASNB melabur?

ASNB menguruskan sebanyak 10 dana unit amanah, antaranya ialah Amanah Saham Nasional (ASN) dan Amanah Saham Bumiputera (ASB). Sehingga bulan April 2014, semua dana unit amanah ASNB mempunyai seramai 11.9 juta pelabur. Secara puratanya, daripada tahun 2006 sehingga tahun 2011 peratusan dividen yang diterima oleh orang Islam adalah sebanyak 83 peratus. Daripada jumlah lima (5) dana unit amanah telah dikhususkan untuk golongan

Bumiputera sahaja iaitu ASN, ASB, ASN 2, ASB dan ASB 2.

PNB sebagai pengurus pelaburan bagi dana-dana unit amanah ASNB melabur majoriti dalam sekuriti pelbagai sektor strategik negara seperti automotif, perbankan dan perkhidmatan kewangan, makanan dan minuman, perladangan, minyak dan gas, farmasutikal dan penjagaan kesihatan, pengangkutan, hartanah, teknologi maklumat, infrastruktur dan telekomunikasi.

PNB tidak melabur dalam sektor yang berkaitan dengan perkara-perkara yang diharamkan secara qat'ie dalam Islam seperti arak, judi, apa-apa aktiviti yang berkaitan dengan babi ataupun pelacuran.

Terangkan apakah langkah-langkah yang telah diambil oleh PNB ke arah kesempurnaan Syariah?

Sebagai sebuah syarikat yang menguruskan dana-dana unit amanah yang majoriti penanya adalah umat Islam, pelbagai usaha telah dilakukan oleh PNB bagi memastikan kesempurnaan syariah adalah neneapi kehendak Syariah. Sejak Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan mengemukakan fatwa 'Hamis' kepada dana unit amanah ASNB, peratusan pendapatan patuh Syariah bagi semua dana unit amanah ASNB telah meningkat. Contohnya, peratusan pendapatan patuh Syariah bagi dana ASB telah meningkat daripada kira-kira 53 peratus pada tahun 2007 kepada 50 peratus pada tahun 2009, dan bagi ASB pula, peratusan peningkatan telah dianggarkan daripada 60 peratus pada tahun 2007 kepada 75 peratus pada tahun 2009.

Selain dana-dana unit amanah ASNB, PNB turut mempunyai lima dana unit amanah patuh Syariah iaitu AMB Dana Yakin, AMB Dana Ikhlas, AMB Dana Arif, AMB Dana Nabel dan AMB Dana Aqel yang diuruskan oleh Amanah Mutual Berhad iaitu syarikat pengurusan dana unit amanah yang berdaftar dengan Bank Negara Malaysia penuh ASNB. Kesemua dana unit amanah ini mempunyai Jawatankuasa Penasihat Syariah sendiri yang akan memastikan pelaburan setiap dana tersebut adalah dalam saham atau sekuriti yang patuh Syariah.

Di samping itu, hasil kajian daripada Asian Bankers Research juga telah menunjukkan bahawa Maybank Islamic yang merupakan anak syarikat penuh Maybank telah berjaya menjadi institusi perbankan komersial Islam yang terbesar di Malaysia dan di seluruh rantau Asia Pasifik. Begitu juga dengan Etika Takaful yang juga merupakan syarikat takaful nombor satu negara setelah berjaya menjadi institusi perbankan komersial Islam yang terbesar di Malaysia dan di seluruh rantau Asia Pasifik.

PNB sebagai institusi unit amanah berusaha untuk meningkatkan tahap pendapatan rakyat bagi mengurangkan tahap kemiskinan dan pada masa yang sama meningkatkan pernyertaan Bumiputera di dalam sektor modal serta dengan ini patuh Dasar Ekonomi Baru (DEB) yang masih relevan dan perlu diteruskan bagi menjaga kepentingan Bumiputera dan negara.

Mengapa terdapat perbezaan hukum yang dikeluarkan oleh Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan dengan Negeri Selangor dan Pulau Pinang dalam isu pelaburan ASN dan ASB ini dan bagaimana kedudukan fatwa di negeri-negeri?

Seperti mana yang termaktub di dalam undang-undang, kuasa untuk mengeluarkan fatwa adalah terletak di bawah bidang kuasa negeri. Dalam hal ini, Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan mengheruskan apa jua fatwa yang dikeluarkan oleh pihak negeri.

Pelaksanaan fungsi Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan ini adalah seperti mana yang diperuntukkan di bawah Enakmen Pentadbiran Agama Islam Negeri-Negeri, iaitu sekiranya isu yang berlaku menyentuh kepentingan nasional, maka pandangan Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan perlu dirujuk terlebih dahulu sebelum sebarang fatwa dikeluarkan oleh negeri kerana matlamatnya ialah bagi mewujudkan penyelesaian dalam hukum hakam yang dikeluarkan di Malaysia.

Selain itu, lipan (8) buah negeri telah mengeluarkan fatwa mengheruskan pelaburan dalam ASN dan ASB kecuali Selangor dan Pulau Pinang. Manakala negeri-negeri yang belum memfatwakan hukum pelaburan dalam ASN dan ASB iaitu Johor, Melaka, Perlis dan Sabah, mereka merujuk dan menggunaan keputusan Jawatankuasa Fatwa Kebangsaan yang diputuskan pada tahun 2008.

Sumber: Bahagian Pengurusan Fatwa, Jabatan Kemajuan Islam Malaysia.